

Straatsburg, 16.4.2019
COM(2019) 186 final

ANNEXES 1 to 2

BIJLAGEN

bij

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
EUROPESE RAAD, DE RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL
COMITÉ EN HET COMITÉ VAN DE REGIO'S**

**Efficiënter besluitvorming op het gebied van sociaal beleid:
identificatie van gebieden waar kan worden overgestapt op besluitvorming met
gekwalficeerde meerderheid**

Bijlage 1: Historisch overzicht

De Verdragen belasten de EU met een sociale taak. Dat is van meet af aan het geval geweest, hoewel de ontwikkeling van specifieke EU-wetgeving geleidelijk is verlopen: sociaal beleid in de brede zin van het woord was aanvankelijk een middel ter bevordering van marktintegratie en heeft zich ontwikkeld tot een manier om sociale resultaten als doel op zich te verwezenlijken. In zestig jaar Europese integratie is het sociaal beleid steeds belangrijker geworden voor de EU, zoals blijkt uit elke herziening van de Verdragen.

In het **Verdrag van Rome** (1957) bleef het grootste deel van de bevoegdheden op sociaal gebied buiten het bereik van het communautaire optreden, dat beperkt was tot het bevorderen van nauwe samenwerking tussen de lidstaten met steun uit het Europees Sociaal Fonds. De Commissie kon adviezen uitbrengen over gezondheid en veiligheid op de werkplek. In het Verdrag werd het vrije verkeer van werknemers vastgesteld en een verplichting tot het nemen van maatregelen voor de coördinatie van de sociale zekerheid. Op deze gebieden werden besluiten met eenparigheid van stemmen genomen in de Raad; voor het Parlement was geen rol weggelegd.

In 1986 onderging het sociaal beleid een ontwikkeling met de **Europese Akte**, die de mogelijkheid bood om minimumvereisten vast te stellen voor de gezondheid en veiligheid van werknemers. Daarbij besloot de Raad met gekwalificeerde meerderheid van stemmen, in samenwerking met het Parlement.

In het sociaal protocol van **Maastricht** (1992) werden de gebieden voor optreden van de EU inzake sociaal beleid uitgebreid. Sindsdien zijn ze nagenoeg gelijk gebleven. Het Sociaal protocol voorzag in **besluitvorming met gekwalificeerde meerderheid van stemmen** over:

- arbeidsvoorwaarden;
- informatie en raadpleging van werknemers;
- gelijke kansen voor mannen en vrouwen, en
- de integratie van personen die van de arbeidsmarkt zijn uitgesloten.

Het bepaalde dat de Raad met **eenparigheid van stemmen** moest besluiten over kwesties met betrekking tot:

- de sociale zekerheid en de sociale bescherming van de werknemers;
- ontslag;
- vertegenwoordiging en collectieve verdediging van de belangen van werknemers en werkgevers, met inbegrip van de medezeggenschap, en
- de werkgelegenheidsvoorwaarden voor onderdanen van derde landen die op wettige wijze op het grondgebied van de Unie verblijven.

Op deze laatste gebieden moest het Parlement worden geraadpleegd (dit is nu de bijzondere wetgevingsprocedure). De volgende kwesties waren uitdrukkelijk **uitgesloten**:

- de beloning;
- het recht van vereniging;
- het stakingsrecht, en

- het recht tot uitsluiting.

Het Protocol is in 1997 in het **Verdrag van Amsterdam** geïntegreerd, waardoor de bepalingen van toepassing zijn op alle lidstaten en de basis vormen voor de huidige titel X van het VWEU. Zo werd een nieuwe rechtsgrondslag voor de bestrijding van discriminatie gecreëerd, die tot op vandaag ongewijzigd blijft: artikel 13 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (huidig artikel 19, lid 1, VWEU) bepaalt dat de Raad, met eenparigheid van stemmen, op voorstel van de Commissie en na goedkeuring door het Europees Parlement, passende maatregelen kan nemen om discriminatie op grond van geslacht, ras of etnische afstamming, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid te bestrijden.

In het **Verdrag van Nice** werden in 2001 twee nieuwe samenwerkingsgebieden toegevoegd in artikel 137 (nu artikel 153, lid 1, onder j) en k), VWEU), waardoor de Unie bevoegd werd om de activiteiten van de lidstaten op de volgende gebieden te ondersteunen en aan te vullen:

- bestrijding van sociale uitsluiting, en
- de modernisering van de stelsels voor sociale bescherming.

Het verdrag voorzag niet in de bevoegdheid richtlijnen goed te keuren om minimumnormen vast te stellen op die gebieden¹. Het verdrag voorzag ook niet in een wijziging van de bestaande eenstemmighedsregels op het gebied van sociaal beleid, maar introduceerde de **specifieke overbruggingsclausule** (nu artikel 153, lid 2, VWEU).

Het **Verdrag van Lissabon** (dat op 1 december 2009 in werking is getreden) bepaalde dat het een doel van de Unie is een sociale markteconomie met een groot concurrentievermogen te verwezenlijken. Maatregelen inzake de **coördinatie van de sociale zekerheid in het kader van het vrije verkeer van werknemers** (artikel 48 VWEU) moesten met gekwalificeerde meerderheid van stemmen en de gewone wetgevingsprocedure in plaats van met eenparigheid van stemmen worden aangenomen.

De vereisten van eenparigheid van stemmen en raadpleging van het Parlement zijn gehandhaafd op de volgende gebieden (nu artikel 153, lid 1, onder c), d), f) en g) en artikel 19 VWEU):

- de sociale zekerheid en sociale bescherming van de werknemers (met uitzondering van grensoverschrijdende situaties);
- ontslag;
- vertegenwoordiging en collectieve verdediging van de belangen van werknemers en werkgevers, met inbegrip van de medezeggenschap;
- de werkgelegenheidsvoorwaarden voor onderdanen van derde landen die op wettige wijze op het grondgebied van de Unie verblijven, en
- maatregelen ter bestrijding van discriminatie.

Tegelijkertijd is in artikel 48, lid 7, VEU de **algemene overbruggingsclausule** opgenomen, waardoor het mogelijk werd over te stappen van eenparigheid van stemmen op een

¹ Het gebied van de sociale zekerheid en de sociale bescherming van werknemers (artikel 153, lid 1, onder c), VWEU) overlapt met de modernisering van de socialebeschermingsstelsels (artikel 153, lid 1, onder k), VWEU). In dergelijke gevallen voorziet punt k) in een voorrangsregel die punt c) onverlet laat.

gekwalficeerde meerderheid of van de bijzondere op de gewone wetgevingsprocedure op gebieden die niet onder de specifieke *overbruggingsclausule* vallen, zoals non-discriminatie en de sociale zekerheid en sociale bescherming van werknemers.

Bijlage 2: Voorgestelde rechtshandelingen op sociaal gebied, 2014-2019

Deze Commissie heeft 27 wetgevingsvoorstellen gedaan om de sociale markteconomie van de EU te moderniseren en een "sociale AAA-status" te realiseren voor Europa. Over 24 daarvan is overeenstemming bereikt en de overige drie worden momenteel besproken.

Nr.	Korte titel	Bekendmaking
1	Verordening (EU) 2015/779 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 1304/2013, inzake een aanvullend initieel voorfinancieringsbedrag dat wordt uitgekeerd aan door het Jongerenwerkgelegenheidsinitiatief gesteunde operationele programma's	PB L 126 van 21.5.2015, blz. 1.
2	Aanbeveling van de Raad betreffende de integratie van langdurig werklozen op de arbeidsmarkt	PB C 67 van 20.2.2016, blz. 1.
3	Besluit (EU) 2015/1848 van de Raad betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2015	PB L 268 van 15.10.2015, blz. 28.
4	Besluit (EU) 2016/1838 van de Raad betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten voor 2016	PB L 280 van 18.10.2016, blz. 30.
5	Richtlijn (EU) 2017/2398 tot wijziging van Richtlijn 2004/37/EG betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene of mutagene agentia op het werk	PB L 345 van 27.12.2017, blz. 87.
6	Aanbeveling van de Raad inzake het Europees kwalificatiekader voor een leven lang leren en tot intrekking van de aanbeveling van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 tot vaststelling van een Europees kwalificatiekader voor een leven lang leren	PB C 189 van 15.6.2017, blz. 15.
7	Aanbeveling van de Raad tot invoering van bijscholingstrajecten: nieuwe mogelijkheden voor volwassenen	PB C 484 van 24.12.2016, blz. 1.
8	Richtlijn (EU) 2017/159 tot uitvoering van de op 21 mei 2012 door het Algemeen Comité van de landbouwcoöperaties van de Europese Unie (Cogeca), de Europese Federatie van vervoerswerknemers (ETF) en de Vereniging van de nationale organisaties van visserijondernemingen in de Europese Unie (Europêche) gesloten Overeenkomst betreffende de uitvoering van het Verdrag betreffende werk in de visserijsector van de Internationale Arbeidsorganisatie uit 2007	PB L 25 van 31.1.2017, blz. 12.
9	Richtlijn (EU) 2018/957 tot wijziging van Richtlijn 96/71/EG betreffende de terbeschikkingstelling van werknemers met het oog op het verrichten van diensten	PB L 173 van 9.7.2018, blz. 16.
10	Verordening (EU) 2017/2305 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 1303/2013 wat betreft de wijzigingen in de middelen voor economische, sociale en territoriale cohesie en in de middelen voor de doelstelling "investeren in groei en werkgelegenheid" en de doelstelling "Europese territoriale samenwerking"	PB L 335 van 15.12.2017, blz. 1.
11	Richtlijn (EU) 2018/131 tot tenuitvoerlegging van de overeenkomst tussen de Associatie van reders van de Europese Gemeenschap (ECSA) en de Europese Federatie van vervoerswerknemers (ETF) tot wijziging van Richtlijn 2009/13/EG overeenkomstig de door de Internationale Arbeidsconferentie op 11 juni 2014 goedgekeurde wijzigingen van 2014 aan het Verdrag betreffende maritieme arbeid van 2006	PB L 22 van 26.1.2018, blz. 28.
12	Aanbeveling van de Raad voor een Europees kader voor hoogwaardige en	PB C 153 van

	doeltreffende leerlingplaatsen	2.5.2018, blz. 1.
13	Besluit (EU) 2018/646 betreffende een gemeenschappelijk kader voor het verstrekken van betere diensten voor vaardigheden en kwalificaties (Europass) en houdende intrekking van Beschikking nr. 2241/2004/EG	PB L 112 van 2.5.2018, blz. 42.
14	Besluit (EU) 2018/1215 van de Raad betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten	PB L 224 van 5.9.2018, blz. 4.
15	Verordening (EU) 2019/128 tot oprichting van een Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding (Cedefop) en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 337/75 van de Raad	PB L 30 van 31.1.2019, blz. 90.
16	Verordening (EU) 2019/127 tot oprichting van de Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden (Eurofound) en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 1365/75 van de Raad	PB L 30 van 31.1.2019, blz. 74.
17	Verordening (EU) 2019/126 tot oprichting van het Europees Agentschap voor de veiligheid en de gezondheid op het werk (EU-OSHA) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 2062/94 van de Raad	PB L 30 van 31.1.2019, blz. 58.
18	Richtlijn (EU) 2019/130 tot wijziging van Richtlijn 2004/37/EG betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene of mutagene agentia op het werk (deel II)	PB L 30 van 31.1.2019, blz. 112.
19	Voorstel voor een richtlijn betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de toegankelijkheidseisen voor producten en diensten	COM(2015) 615 final
20	Voorstel voor een verordening tot wijziging van Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels en Verordening (EG) nr. 987/2009 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EG) nr. 883/2004	COM(2016) 815 final
21	Voorstel voor een richtlijn betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers en tot intrekking van Richtlijn 2010/18/EU van de Raad	COM(2017) 253 final
22	Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden in de Europese Unie	COM(2017) 797 final
23	Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van een Europese Arbeidsautoriteit	COM(2018) 131 final
24	Voorstel voor een aanbeveling met betrekking tot de toegang tot sociale bescherming voor werknemers en zelfstandigen	COM(2018) 132 final
25	Voorstel voor een richtlijn tot wijziging van Richtlijn 2004/37/EG betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan carcinogene of mutagene agentia op het werk (deel III)	COM(2018) 171 final
26	Voorstel voor een verordening betreffende het Europees Fonds voor aanpassing aan de globalisering (EFG)	COM(2018) 380
27	Voorstel voor een verordening betreffende het Europees Sociaal Fonds+ (ESF+)	COM(2018) 382 final